การประเมินความเสี่ยงการที่อาจเกิดการให้หรือการรับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการให้หรือการรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งอาจจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอได้ยากความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริตจากการรับหรือให้สินบนจากการดำเนินงาน คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงขององค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริตจากการรับหรือให้สินบนจากการดำเนินงาน หรือในการค้นพบการทุจริตโดยไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงทุจริตมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันการทุจริตล่วงหน้าไว้โดยเฉพาะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริการงานภายใต้กรอบธรรมมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจากการรับหรือให้สินบนจากการดำเนินงาน เป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนหลักธรรมมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริต จึงจัดทำการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่ทีอาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน ประกอบด้วยแผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี ๒๕๖๘ เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับความเสี่ยง ตลอดถึงมาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์

งานนิติการ
สำนักปลัด
ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	**หน้า**
๑.วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง	๑
๒.การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๑
๓.กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๔.องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๑
๕.ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
๕.๑ การระบุความเสี่ยง	๒
๕.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๒
๕.๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๓
๕.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๓
๕.๕ แผนการบริหารความเสี่ยง	๔

๑. <u>วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต</u>

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการ ป้องกันล่วงหน้าไว้ใช้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. <u>การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร</u>

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post- Decision

๓. <u>กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต</u>

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๒๓ (Committee of Sponsoring Organization ๒๐๒๓) ซึ่งมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงตรงและจริยะรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระกับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและการประเมินผล

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้ อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิผล

๔. <u>องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต</u>

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วยแรงกดดันหรือหรือจูงใจหรือโอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับการควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต

๕. <u>ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต</u>

๕.๑ การระบุความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นการวิเคราะห์จากการระบุความเสี่ยงจากกระบสนงานต่างๆ อธิบายรูปแบบพฤติการณ์ เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบกับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์การที่มีประสิทธิภาพ

๕.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมคาบหน่วยงาน ตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

๕.๓เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

เมทริสระดับความเสี่ยง			โอกาสที่จะเกิด				
ผลกระทบ			ยากที่จะเกิด	ไม่น่าเกิด	เป็นไปได้ที่จะเกิด	น่าจะเกิด	ค่อนข้างแน่นอน
			๑	๒	๓	๔	๕
	วิกฤติ		ปานกลาง ๕	สูง ๑๐	สูง ๑๕	สูงมาก ๒๐	สูงมาก ๒๕
	มีวินัยสำคัญ	๔	ปานกลาง ๔	ปานกลาง ๔	สูง ๑๒	สูงมาก ๑๖	สูงมาก ๒๐
	ปานกลาง	๓	ต่ำ ๓	ปานกลาง ๖	สูง ๙	สูง ๑๒	สูง ๑๕
	น้อย	๒	ต่ำ ๒	ปานกลาง ๔	ปานกลาง ๖	ปานกลาง ๘	สูง ๑๐
	น้อยมาก	๑	ต่ำ ๑	ต่ำ ๒	ต่ำ ๓	ปานกลาง ๔	ปานกลาง ๕

๕.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน ๑-๓ แปลผล ความเสี่ยงต่ำ

ระดับคะแนน ๔-๘ แปลผล ความเสี่ยงปานกลาง

ระดับคะแนน ๙-๑๕ แปลผล ความเสี่ยงสูง

ระดับคะแนน ๑๖-๒๕ แปลผล ความเสี่ยงสูงมาก

๕.๕ แผนการบริหารความเสี่ยง

ตารางผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ประเด็นการพิจารณา	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑.การอนุมัติอนุญาตตาม พรบ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	๑. การขออนุญาตสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่	๖ ปานกลาง	๑. จัดทำคู่มือประชาชนประกอบด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอขั้นตอนและระยะทางในการพิจารณาอนุญาตและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ ๒.ปิดประกาศคู่มือสำหรับประชาชนไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอและเผยแพร่ทางสื่อต่างๆเช่น ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ ๓.การให้บริการยึดปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด
	๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาขออนุมัติ/อนุญาต	๖ ปานกลาง	

ประเด็นการพิจารณา	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารการจัดการความเสี่ยง
๒. การจัดซื้อจัดจ้าง	๑.การรับผลประโยชน์เพื่อเอื้อให้เกิดการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้กับผู้ประกอบการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๘ ปานกลาง	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒.จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง ๓.รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างต่อผู้บริหาร ๔.มีขั้นตอนเสนอการเห็นชอบผ่านสายงานตามลำดับและมีการ และมีการกำหนดอำนาจอนุมัติตามวงเงินที่เหมาะสม ๕.โครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างและผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ ประจำปี
	๒.มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรองซึ่งนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	๘ ปานกลาง	

ประเด็นการพิจารณา	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารการจัดการความเสี่ยง
๓.การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑.เจ้าหน้าที่ทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่ายเช่น ปลอมลายมือ แก้ไขใบสำคัญรับเงิน	๒ ต่ำ	๑. ชี้แจงและแจ้งเวียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในการเป็นข้าราชการที่ดี ๒. ตรวจสอบ กำกับ ดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายการเงินและการคลังอย่างเคร่งครัด ๓.จัดทำประกาศ มาตรการป้องกันการเรียกรับสินบน ๔.ผู้บริหาร ติดตามผลการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง ๕.เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในการปฏิบัติงานให้กับบุคคลากรและเจ้าหน้าที่ ๖.หากมีประสบการณ์ให้ของขวัญของกำนัล โดยอธิบายว่าเป็นการขัดต่อกฎหมาย นโยบายของรัฐ
	๒.เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการ	๘ ปานกลาง	
	๓.การรับของขวัญจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์จากองค์กร	๖ ปานกลาง	

ประเด็นการพิจารณา	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๔.การบริหารงานบุคคล	๑.การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์/การให้และการรับของขวัญสินน้ำใจเพื่อหวังความก้าวหน้า	๖ ปานกลาง	๑.ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและตรวจสอบได้ตามแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม ๒.กำหนดนโยบายมาตรการหรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๓.จัดทำคู่มือรายละเอียดข้อปฏิบัติต่างในการปฏิบัติงานที่จะเป็นการป้องกันการไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับการทุจริตในเรื่องต่างๆ ๔.ปฏิบัติติดตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง ๕.ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
	๒. การรับฝากลูกหลานหรือบุคคลที่ตนเองได้รับผลประโยชน์เข้ามาทำงาน ๓.การเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้ได้บรรจุเข้าทำงาน	๖ ปานกลาง	